DZIENNIK POLSKI
ORGAN DEMOKRATYCZNY.

Nr.576 WTOREK 28.WRZEŚNIA 1943 r. ROK IV.

W Y R O K .

W imieniu Rzeczypospolitej Sąd Specjalny w Krakowie na podstawie uprawnień od Czynników Oficjalnych, działających w Kraju z woli Rządu Rzeczypospolitej Polskiej, po rozpoznaniu sprawy Franciszka O L E C H A, rolnika, pełniącego funkcję sołtysa w Krużlowej Wyżnej, pow. Nowy Sącz, oskarżonego o to, że w grudniu 1942 współdziałał w denuncjowaniu do władz niemieckich 11 rolników i oskarżeniu ich o sabotaż, wskutek czego zostali oni aresztowani i zmarli w Oświęcimiu, współdziałał w terroryzowaniu ludności miejscowej, odznaczając się specjalną gorliwością i służalczością przy ściąganiu kontyngentów i wyznaczaniu ludzi na wyjazd do Niemiec - uznał go winnym zarzucanych mu przestępstw i skazał go na karę ś m i e r c i.

Wyrok wykonany został 10.IX.1943 przez zastrzelenie.

Okręgowe Kierownictwo Walki Podziemnej.

ROZWOJ OFENZYWY WE WŁOSZECH.

Ofenzywa V i VIII armii rozpoczęta z linii bojowej, ciągnącej się od Sorrento po Molfetta na brzegach Adriatyku, poczyniła z miejsca znaczne postępy. Na odcinku zachodnim Amerykanie wywalczyli sobie wyjścia na wzgórza, panujące nad Neapolem, posunęli się o 16 km. i po zdobyciu miast Cassena i Calabritto wbili się klinem 1 km. głębokim w pozycje niemieckie już na równinie Neapolu. VIII armia swym lewym skrzydłem zajęła miasto Muro, dążąc na Benevento. Prawe skrzydło posunęło się o 60 km., przekroczyło rzekę Opanto na całej długości i doszło na 30 km. na południ. zachód od Foggia, zająwszy port Margherita di Savoia. Patrole dwóch kolumn okrążających Foggia znajdują się już o 15 km. od miasta. Foggią - główna baza niemieckiego oporu we wschodniej części frontu - została opuszczona przez wojska Kesselringa. Lotniska są puste. Opanowanie Foggia przez Brytyjczyków zagrozi oskrzydleniem Niemcom w rej. Benevento, a w dalszej wersji Neapolowi, zaś lotniska tej bazy najlepsze i największe w południowych Włoszech pozwolą lotnictwu sprzymierzonych na swobodne operacje lotnicze nad Bałkanami, co groźnym jest zwłaszcza dla okręgów naftowych Rumunii. Na zajętych dotychczas w pochodzie lotniskach znaleziono 224 niem. maszyn, porzuconych przez cofających się Niemców. Amerykańskie latające fortece dokonały ciężkich nalotów na linie kolejowe Brenneru oraz miasta Bozen, Bologna, Verona, Padwa, Como i inne. Komunikacja między Padwą a Mediolanem została przerwana. Silnie bombardowane były transporty niemieckie, dążące z Foggia do Benevento. Straty aliantów 4 aparaty, przy zestrzeleniu 5-ciu niemieckich. Kesselring zażądał znacznych posiłków lotniczych, chcąc się choć częściowo przeciwstawić przewadze aliantów. Stwierdzono, że na tyłach armii niemieckiej walczy tysiące jeńców angielskich wspólnie z oddziałami włoskimi, zwolnionych i uzbrojonych przez Włochów. Niszczą oni łączność wroga i znoszą mniejsze oddziały.

Na Korsyce wojska francuskie uderzają na Bastię z dwóch stron. Łodzie podwodne zatopiły 10 statków niemieckich, próbujących ewakuowania Niemców z Korsyki, a lotnictwo zestrzeliło 19 transportowców Junkersa.

Bałkany są terenem coraz zawziętszych walk. Cała Słowenia z wyjątkiem Lublany znajduje się w rękach powstańców. Opanowali oni także połowę półwyspu Istria. Między Triestem a Polą toczy się bitwa. Wszystkie ataki Niemców na Spalatto zostały odparte, trwają ciężkie walki, Niemcy ściągają posiłki.

W półn. Włoszech trwają nadal starcia włosko-niemieckie. Król i rząd włoski znajdują się w jednym z portów południowych Włoch.

NIEMCY TRACĄ LINIĘ DNIEPRU.

Rozpęd sowieckiej ofenzywy nie został zahamowany linią obronną Dniepru. Od Smoleńska aż po kolano Dniepru Rosjanie wyrzucają Niemców na brzeg zachodni, a w środkowym biegu rzeki przekroczyli Dniepr w sześciu miejscach. W rej. Smoleńska Rosjanie prą na Mohilew i Witebsk, oba te miasta są poważnie zagrożone. W rej. Mohilowa zdobyto Płotyńsk, przerywając

linie kolejowe Mohilów-Homel i Mohilew-Leningrad. Smoleńsk zdobyto po zażartych walkach
wręcz,zdobywając każdą ulicę i dom. Smoleńsk pozostający w rękach Niemców przez dwa lata
był niesłychanie silnie ufortyfikowany przez organizację Todta. W uderzeniu na Homel po-
sunęli się Rosjanie o dalszych 2o km. Poniżej wojska czerwone zdobyły całą linię obronną
Desny i dotarły do Dniepru,przechodząc go pod zaporowym ogniem artylerii. W rej.Kijowa,
na którego zewnętrznych liniach toczą się walki,Rosjanie na północ i na południe od mia-
sta dotarli do rzeki. Oddziały niemieckie w Kremeńczugu zostały wrzucone do Dniepru. Od
Kijowa po Dniepropietrowsk,na którego przedmieściach wrze bój,Rosjanie zdobyli lewy brzeg
Dniepru,kontynuując ataki poprzez rzekę. Na Kubaniu sytuacja wojsk niemieckich i rumuń-
skich pogarsza się z każdą godziną. Rosjanie wyrzucają wroga na Krym,przyczym flota sowiec-
ka topi barki z wojskami,przeprawiającymi się przez przesmyk Kerczeński. Niemcy porzucają
nietylko artylerię i sprzęt bojowy,ale nawet broń ręczną.

ROZNE WIADOMOSCI.

- Fiński minister skarbu Tanner wygłosił mowę,w której przewiduje zwycięstwo Rosji nad
Niemcami. Wobec tego pewnika - jak się wyraził - realizm polityczny nakazuje Finlandii
szukać sposobności nawiązania dobrych stosunków z Rosją. Jest to koniecznością życiową
Finlandii. Finlandia bezzwłocznie zawrze z Rosją pokój,jeśli tylko uzyska gwarancje nie-
podległości i niezawisłości. Prasa fińska komentuje szeroko ostatnią mowę Churchilla,przy-
czym z naciskiem podkreśla ten passus przemówienia,w którym premier brytyjski zostawia
furtkę małym narodom,walczącym dotąd z konieczności przy boku Niemiec. Dzienniki podkre-
ślają,że tego rodzaju polityka W.Brytanii umożliwia tzw.państwom wasalskim wycofanie się
z awantury wojennej. Radio budapeszteńskie powtórzyło dwukrotnie mowę fińskiego ministra
Tannera,komentując w sposób pozytywny konieczność utrzymywania dobrych stosunków z Rosją.
- Himmler zwiedził ostatnio kraje bałtyckie,odbywając w Rydze i w Rewalu konferencje
z dowódcami niemieckiej policji i dywizyj SS. Szwecja zarządziła natychmiastową ewakuację
5.ooo obywateli szwedzkich z krajów bałtyckich do ojczyzny,przewidując,iż w krótkim cza-
sie państwa bałtyckie staną się terenem boju.
- Niemiecki minister komunikacji Dorpmüller przybył do Sofii,odbywszy uprzednio konfe-
rencję w Rumunii.
- Przedstawicielem Rosji w komisji śródziemnomorskiej został zamianowany wicekomisarz
spraw zagranicznych Wyszyński. Przedstawicielem Anglii jest Harold Mac Melian.
- Radio watykańskie zaprzestało nadawać wszelkie audycje z wyjątkiem informacji dotyc-
zących wyłącznie spraw kościelnych. Prasa hiszpańska wyraża wielki niepokój o losy Pa-
pieża i dostojników watykańskich,a rząd Argentyny oficjalnie wyraził swą troskę o głowę
Kościoła.
- Szwecja donosi,iż na trzech pancernikach niemieckich,przebywających na wodach norwes-
kich,a to na okrętach "Gneisenau","Scharnhorst" i "Lützow" wybuchły niepokoje wśród załóg.
- Podsekretarz stanu dla spraw zagranicznych USA Sumner Welles ustąpił. W jego miejsce
zamianowany został Stetinius,którego nominację prasa angielska powitała nader życzliwie.

OSTATNIE WIADOMOSCI Z DNIA 28.bm. - godz.8.2o rano.

- W dniu wczorajszym zajęli Rosjanie 1.1oo miejscowości. Przedmieścia Dniepropietrowska
zostały szturmem zdobyte,a pod Kremeńczugiem Dniepr został sforsowany. W rej.Homla posu-
nięto się o dalszych 15 km.,w rej.Witebska zdobyto miasto Genetowo. Ostatni port na Kuba-
niu Temriuk został przez Rosję zdobyty.
- We Włoszech zajęli sprzymierzeni miasto Cerrinala. Flota brytyjska ostrzeliwuje Nea-
pol.
- Ostatniej nocy silne zespoły RAF-u operowały nad Niemcami. Wczoraj w dzień amerykań-
skie latające fortece zrzuciły na Emden 1.ooo ton bomb. Zestrzelono przytym 14 niem.myś -
liwców. Ubiegłych nocy bombardowano lotniska i cele niemieckie w Belgii,Holandii i Francji.
Straty własne 7 aparatów,zestrzelono 2 niem.maszyny. U wybrzeży holenderskich zatopiono
wielki statek niemiecki.
- W Londynie odbył się ogromny wiec protestacyjny przeciw terrorowi niemieckiemu,sto-
sowanemu na dzieciach polskich. Przewodniczył leader Labour Party - Greenwood,który zapo-
wiedział,iż ukarani zostaną nietylko wykonawcy,ale i ci,którzy biernie przyglądają się
bestialstwu. Ze strony Polski przemawiali poseł Ciołkosz i ks.Kaczyński.

NA FUNDUSZ PRASY : "Podkolano"-5o,"Gucio"-3o,"Kijów"-25,"Bronik"-2o,"Sędziowie"-4o,"Płat-
ki"-5o,"Czas"-2o,"Lu"-1oo,"Nr.876"-5o,"Baśka"-2o,"Wto-Mi"-2o,"Wicek,Wacek"-2o,"Eliasz"-
2o,"S.O.S."-2oo zł. "Mirosława"-5 matryc,"Wierna"-3 matryce i 5oo papieru,"Tajniak"-5oo
papieru. Powtórnie: "Płatki"-7o,sprostowanie:zamiast "Pionier"-5o, - "Pionek"-5o zł.

W Y R O K

W imieniu Rzeczypospolitej Sąd Specjalny w Krakowie, na podstawie uprawnień od Czyn-
ników Oficjalnych, działających w Kraju z woli Rządu Rzeczypospolitej Polskiej, po rozpozna-
niu sprawy Wacława N O W O R O L A, rolnika w Lipnicy Wielkiej pow. Nowy Sącz, oskarżonego
o to, że będąc konfidentem gestapo i działając w tym charakterze, spowodował aresztowanie
obywateli polskich pochodzenia żydowskiego oraz ukrywających ich Polaków, współpracował
z policją niemiecką w obławach i organizowaniu łapanek na roboty do Rzeszy, przyczym przes-
tępstw tych dopuszczał się z chęci zysku pobierając za to wynagrodzenie z gestapo -
uznał go winnym zarzucanych mu czynów i skazał go za nie na k a r ę ś m i e r c i .

Wyrok wykonany został w Lipnicy Wielkiej 6.9.br. przez zastrzelenie.

Okręgowe Kierownictwo Walki Podziemnej.

O b w i e s z c z e n i e .

Wyrokiem Sądu Specjalnego w Warszawie zostali skazani na karę śmierci :

1/ MAGALAS Eugeniusz, urzędnik Urzędu Pracy w Warszawie, narodowości ukraińskiej, za szcze-
gólnie gorliwą współpracę z okupantem w akcji wysyłki Polakow na przymusowe roboty,
a zwłaszcza w akcji łapania młodzieży szkolnej oraz za wymuszanie okupów od osób za-
grożonych wywiezieniem.

2/ WIECHCINSKI Czesław, funkcjonariusz kolejowe urzędu śledczego w Warszawie, za ściganie
wszelkich działań popełnionych na szkodę okupanta na terenach kolejowych oraz katowa-
nie i znęcanie się w toku dochodzeń nad zatrzymanymi osobami.

3/ WANDYCZ Zdzisław, sierżant policji kryminalnej i intendent obozu karnego dla Polaków
przy ul. Gęsiej w Warszawie, za nieludzkie obchodzenie się i znęcanie nad osobami osa-
dzonymi w obozie.

Wyroki wykonano przez zastrzelenie.

Kierownictwo Walki Podziemnej.

GROZNE RYSY W GMACHU RZESZY.

Gwałtownie pogarszająca się sytuacja militarna Niemiec na wszystkich frontach, nisz-
czące naloty eskadr angielskich i amerykańskich, potęgujący się głód i wyczerpanie fizycz-
ne społeczeństwa niemieckiego wytworzyły w Rzeszy taki stan nerwowy i taką tęsknotę za
pokojem, że najwyższe czynniki w Rzeszy próbują ująć w karby naród niemiecki z jednej
strony groźną sylwetką Himmlera, z drugiej-propagandowymi artykułami w prasie. Dla na-
świetlenia wewnętrznej sytuacji Niemiec podamy kilka charakterystycznych i ciekawych
szczegółów.

Kilka dni temu tajna rozgłośnia niemiecka "Atlantic" doniosła o niezwykłej roli,
jakiej miał się podjąć ambasador niemiecki w Ankarze von Pappen. Według "Atlanticu" kon-
feruje on od dłuższego czasu z ambasadorem włoskim Bartianinim, przyczym występuje nie
jako przedstawiciel dyplomatyczny swego rządu, lecz w imieniu armii niemieckiej i prze-
mysłu niemieckiego. Bartianini ma pośredniczyć między nim a rządami W. Brytanii i Stanów
Zjednoczonych. Choćby ta wiadomość była nawet zmyślona, to niewątpliwie prawdą jest, że
kapitulacja Włoch i jej skutki wpłynęły bardzo deprymująco na morale narodu niemieckiego.
Nie jest rzeczą przypadku, że właśnie po kapitulacji Włoch poczęły się pojawiać nietylko
podobne pogłoski ale w prasie niemieckiej ukazały się urzędowe komunikaty, zawiadamiają-
ce o straceniu wielu obywateli niemieckich za szerzenie defetyzmu. Ludzie skazani na
śmierć rekrutują się ze wszystkich warstw społecznych - co dowodzi, że defetyzm jest w
Niemczech zjawiskiem powszechnym. Ponieważ zaś przypuszczać należy, że ogłaszanie wykona-
nych wyroków śmierci podawane jest w pewnych dozach tak jak nekrologi poległych na fron-
tach lub zabitych w czasie nalotów - wyroków takich zapada więc dużo.

Powoli już i prasa niemiecka przestaje taić zły stan morale narodu i stały wzrost
zaniepokojenia, wywołanego niepowodzeniami armii niemieckiej i bombardowaniem miasta.
"Nie wszyscy - pisze "Leibziger Neueste Nachrichten" - są w stanie wytrzymać ataki lot-
nicze. Dochodzi do tego troska o los najbliższych na froncie a również i w kraju. Nie
też dziwnego, że nawet silne charaktery niezawsze mogą sprostać sytuacji." Dziennik m.
racje poddając w wątpliwość wytrzymałość ludzką w czasie takich bombardowań, jakie n.
przechodził Hamburg lub ostatnio Berlin. N.p. według relacji podróżnych ostatnie naloty
na Berlin były skoncentrowane. Prasa szwedzka podała liczbę zabitych w czasie przedosta-
tniego nalotu w Berlinie na 12.000, rannych 50.000, a 500.000 bezdomnych. Według sztok-
holmskiego korespondenta Reutera pierwszy oficjalny raport policyjny mówił o 7.680 za-
bitych. W tydzień po nalocie pożary nie były jeszcze ugaszone, a szereg dzielnic pozo-
stało bez wody, gazu i elektryczności. Goebbels wezwał wtedy ludność do pomocy w usuwaniu

gruzów,ponieważ przemęczone oddziały ratownicze nie mogły podołać pracy. W tym stanie rzeczy nastąpił kolejny nalot na Berlin w czasie,gdy sytuacja w mieście nie była ani w części opanowana. Krótkofalówka "Atlantic" podała,że w dzielnicach Stettinerhof,Aleksanderplatz,Steplitz,Neukölln,Lichtenberg i inne,wysadzono w powietrze całe bloki domów by opanować szalejące pożary. W innych dzielnicach straż pożarna usiłowała opanować 35o pożarów. Straże pożarne ściągnięto z Frankfurtu,Lipska,Drezna i Szczecina. Ulice zawalone były walizami i pakunkami,porzuconymi przez uciekającą ludność. Silne patrole policyjne walczyły z mętami dokonywującymi grabieży. Szereg dzielnic zamknięto nawet dla ruchu pieszego. Gdy w dzień po nalocie nadleciały wywiadowcze samoloty angielskie dla dokonania zdjęć,powstała w mieście olbrzymia panika,którą policja usiłowała opanować tysięcznymi aresztowaniami. Około 2o.ooo ludzi runęło na dworce kolejowe w zamiarze opuszczenia miasta,jednak kordony policyjne udaremniły ucieczkę.

Niemniej groźnym dla reżimu Niemiec są dyskusje prowadzone przez ludność nad wzajemnym stosunkiem sił zbrojnych Niemiec i aliantów. Leibziger Nachrichten omawia następujące tematy,dyskutowane przez ludność Niemiec : "Są wśród nas ludzie,którzy ciągle zastanawiają się nad pytaniem - ile żołnierzy może zmobilizować oś a ile przeciwnicy ? Ile rudy żelaznej,kauczuku,materiałów budowlanych,zboża i tłuszczów jest w naszym posiadaniu,a ile mają oni ? Im dłużej się ludzie zastanawiają nad tymi porównaniami,tym bardziej wydłużają się ich twarze,zmniejsza się odwaga i zaufanie". Prasa niemiecka nie ukrywa również faktu,że ludność niemiecka bardzo chętnie słucha obcych audycji radiowych. Dziennik wychodzący w Karlsruhe narzeka na niemieckie dziewczęta i chłopców z powodu uchylania się ich od służby w szeregach Hitlerjugend i grozi rodzicom karami. Zaś ukazujące się we Freibergu pismo obnaża całkowicie czarne nastroje niemieckie pisząc : "Po czterech latach nieustannej wojny pytają ludzie : czy to wszystko było potrzebne ?"

Przy tym stanie rzeczy brak jednak reakcji ze strony istniejących rzekomo w Niemczech demokratycznych czynników mimo,że tego typu emigracja niemiecka nie szczędzi zachęt. Ostatnio związek niemieckich organizacji socjalistycznych w W.Brytanii wydał apel do przeciwhitlerowsko nastrojonych Niemców,aby czynili co tylko leży w ich mocy celem obalenia hitleryzmu. Apel pozostał narazie bez echa,bowiem Niemcy nie są i nie będą nigdy demokratami. Niewątpliwie,że wystąpią przeciw hitleryzmowi i pomagać będą w obaleniu istniejącego ustroju ale tylko dlatego,że klęski na frontach,złamanie niemieckiej machiny wojennej i postępujące gwałtownie niszczenie Rzeszy zmusi ich do obalenia Hitlera,który rozbudziwszy najniższe instynkty w swym narodzie,pchnął go na pochyłą drogę ku przepaści.

" NIEBEZPIECZENSTWO ROSYJSKIE" W PRASIE ANGIELSKIEJ I TURECKIEJ.

Milczenie oficjalnych sfer sowieckich odnośnie planów ukształtowania się sytuacji państw i narodów w Europie powojennej znajduje silny oddźwięk nietylko w oficjalnych wystąpieniach Churchilla czy Edena,ale również w prasie angielskiej,będącej nieskrępowanym wyrazicielem opinii Brytyjczyków. N.p.miesięcznik polityczny "Ninetheend Century" zamieszcza artykuł,w którym podkreśla, "że interes W.Brytanii wymaga odbudowania Polski w przedwojennych granicach. W.Brytania jest również żywo zainteresowana w niepodległości Turcji i narodów bałkańskich a zwłaszcza Jugosławii i Grecji. Od tego bowiem zależy bezpieczeństwo kluczowej arterii imperium,jaką jest morze Śródziemne. Niepodległość Belgii, Holandii i państw skandynawskich jest warunkiem bezpieczeństwa tego przedpola metropolii, jakim jest morze Północne i Arktyk. Od odbudowy Francji zależy bezpieczeństwo imperium w rozlicznych punktach świata,gdzie posiadłości brytyjskie stykają się z francuskimi. Interes brytyjski wymaga odbudowy Polski w przedwojennych granicach na Wschodzie. Okrojenie Polski od wschodu uczyniłoby ją bowiem niezdolną do samodzielnego życia. Brak tej niezależności groziłby zaś załamaniem całej struktury europejskiej i otwarciem drogi do kontrolowania Europy,a więc istotnych dla imperium ataków przez Niemcy lub Rosję".

Pełna rezerwa Turcji jest również zrozumiała. Zwycięstwo Rosji połączone z desinteresement Anglii i Stanów Zjednoczonych w sprawie Europy - byłoby pogrzebaniem niepodległości Turcji. Podkreśla to poseł Atoy w piśmie tureckim "Ulus" stwierdzając,że " największą troską wszystkich narodów,a w szczególności okupowanych jest sprawa ich przyszłych granic. Narody zamieszkujące Europę wschodnią pragnęłyby przede wszystkim wiedzieć, gdzie zatrzymają się Rosjanie po odsunięciu Niemców".

Wiemy oczywiście,że sprawa ta dziś jeszcze nie może być otwarcie postawiona. Zarówno jednak położenie gospodarcze Rosji,jak i bezpośrednie zainteresowanie się tą kwestią przez Anglię i Stany Zjednoczone wskazuje,że nie będzie to zależeć od woli bolszewików, ale od zwycięskich mocarstw anglosaskich.

---oooOOOooo---